

ויזרע יצחק

פרשת "תזריע מצורע"
הפטרה: "וארבעה אנשים"
ג' אייר תש"ע

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"
ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

ב"ש	חיפה	ת"א	י"ם	כניסה
18:40	18:41	18:50	18:33	
19:47	19:49	19:49	19:51	יציאה
20:23	20:24	20:24	20:27	ה"ת

הגיגים מפרשת השבוע

"וביום השביעי ימול בשער ערלתו" (ויקרא יב' א)

ה"אור החיים" הקדוש תמיה מדוע צריך היה הכתוב לשוב ולהזכיר את מצות ברית המילה הרי הוזכרה מצוה זו יחד עם כל פרטיה בפרשת לך לך? אמנם למדו חז"ל מפסוק זה שברית המילה צריכה להעשות ביום ולא בלילה, וכן שמצות ברית המילה דוחה את השבת (שבת קלב) אך מדוע לא נכתבו גם פרטים אלו כבר בפרשת לך לך? ומסביר ה"אור החיים" הקדוש שלא נאמרו פרטים אלו, שברית המילה דוחה את השבת, לאברהם, כדי שלא יחשוב האדם שמא שהקל ה' למול בשבת זהו דוקא לאבות, שטרם קבלו את התורה ולא הוזהרו על חומרת השבת, אבל לעם ישראל, לאחר קבלת התורה ולאחר שנצטוו מה' "מחלליה מות יומת" (שמות לא' יד) ציווי המבטא את חומרת השבת, להם, לישראל, לא תדחה מצות ברית המילה את השבת, לכן מזכירה התורה את מצות ברית המילה כעת, לאחר קבלת התורה, ללמדנו שגם לגבי מי שקיבל את התורה מצות ברית המילה דוחה את השבת.

"וכפר עליה" (ויקרא יב' ז)

לא ברור מדוע מובא קרבן היולדת בלשון כפרה, "וכיפר עליה", וכי במה חטאה היולדת בזמן הלידה עד שצריכה היא להביא קרבן לכפרה, היה ראוי יותר שהיולדת תביא קרבן תודה על שהיתה בסכנה ונצלה מהמיתה? מבאר רבינו בחיי, שהכפרה אינה מצד חטא שביצעה היולדת עצמה אלא כפרה על החטא הקדמון שבצעה אמה, שהיא היתה "אם כל חי", וכך כותב רבינו בחיי: "כי לולא החטא ההוא היה האדם מוליד עם אשתו שלא בדרך תאוה וחשק אלא בדרך הטבע הגמור, כטבע האילן המוציא פירותיו בכל שנה שלא בתאוה, והיולדת הזו, כאמה בתה, במעשה החטא, כי הענפים הם מקולקלים בקלוקל השורש, ועל כן יצריכנה הכתוב קרבן לכפר על החטא הקדמוני", ומוסיף רבינו בחיי, ששלוש המצוות שנצטוות בהן האישה, והן נדה חלה והדלקת הנר, גם הן מטרתן לכפר על אותו החטא.

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספוזת או בהרת (ויקרא יב' ט)

כותב ה"ספורנו" על נגעי הצרעת למיניה שנגעים אלו, שהתורה מגדירה שהם מטמאים את האדם, אין להם כל שייכות למחלות הצרעת הידועות לרופאים. אלא הם מחלות מיוחדות, בלתי טבעיות, הנשלחות מן השמים על האדם בתור עונש וכפרה על עוונותיו. כעין זה כותב הרמב"ן ומוסיף שכל רעיון הנגעים הבאים על האדם: "זה איננו בטבע כלל ולא הווה בעולם, וכן נגעי הבתים, אבל בהיות ישראל שלמים לה' יהיה רוח ה' עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתייהם במראה טוב, וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון יתהוה כיעור בכשרו או בכגדו או בביתו, להראות כי ה' סר מעליו". וזה מסביר את הכתוב: "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם" (ויקרא יד' לד), כלומר ה' מביא את המכה בבית בכגד או באדם. ונגעים אלו אינם נוהגים מחוץ לארץ ישראל אלא נוהגים בארץ בלבד היות שהיא נחלת ה', כפי שאמר "כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה", והדבר אינו משום חובת הקרקע, אלא מפני שלא יבא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת אשר ה' הנכבד שוכן בתוכה.

"וראה הכהן את הנגע בעור הבשר... וראהו הכהן וטמא אותו" (ויקרא יב' טז)

יש בפסוק זה כפילות שאינה ברורה, בתחילת הפסוק נאמר: "וראה הכהן", ובסופו נאמר שוב: "וראהו הכהן", וצריך להבין מה פשר כפילות זו? ה"משך חכמה" מסביר שמדובר בשני סוגים של ראיה. ראשית, "וראה הכהן", על הכהן "לראות" את הנגע אם הוא ראוי מצד עצמו לטמא את האדם שבא לפניו, לפי כל הסימנים שמוגדרים בפרשה, פשיון ושער לבן. אך זה לבד לא מספיק, ולכן "וראהו הכהן", שיראה הכהן על האיש האם ראוי לטמא אותו. שהרי למדו חז"ל שיש מצבים שלא ראוי לטמא את האדם. כגון אם הוא חתן שרק התחתן, נותנים לו לסיים את כל שבעת ימי המשתה ולא מטמאים אותו באמצע שבעת ימי המשתה, או אם בא האדם באחד מהרגלים, נותנים לו לחגוג כל ימות הרגל ולא מטמאים אותו כדי שלא לערוב את השמחה בעצב, וכל זאת משום שהתורה "דרכיה דרכי נועם". ולכן חזר הפסוק ואמר: "וראהו הכהן", שיראה איך הוא באיכותו אם הוא ראוי לפי הזמן לטמא את החולה.

לעילוי נשמת מרים בת פלורה ז"ל נלב"ע ג' טבת תש"ע

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

ת.נ.צ.ב.ה

"והובא אל הכהן" (ויקרא י"ב ב)

כל עניין טהרתו של המצורע תלוי בכהן ונעשה אך ורק על ידי הכהן וצריך להבין מדוע זה כך. מסביר ה"כלי יקר" שבזרע אהרון הכהן טבועות שלוש מידות והנהגות אשר הן הופכיות למידות הרעות שגרמו לצרעת. א. צרעת באה על חטא "לשון הרע", וחטא זה של לשון הרע הוא הגורם לכל ריב ולפרוד בין אחים, על כן יבא אהרן, שהיה "אוהב שלום ורודף שלום", ואחז במדת השלום וירפא את זה שלקה בצרעת על שגרם למחלוקת. ב. גורם נוסף לצרעת הוא חטא "גסות הרוח", הנובעת מגאווה ולכן ראוי שיבוא מי שידוע כעניו ביותר ויתקן את חטא המצורע שהרי אמרו חז"ל "גדול מה שנאמר במשה ואהרן ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם כתוב: "ואנכי עפר ואפר" (בראשית יח כז), ואלו במשה ואהרן כתוב: "ונחננו מה" (שמות טז ח) (חולין פט). ג. גורם שלישי למחלת הצרעת הוא חטא "חמדת הממון" ומידה זו לא היתה באהרן ובזרעו יען כי לכהנים לא היה חלק ונחלה בארץ אלא מה שזכו משלחן גבוה על כן היו שלמים במדת ההסתפקות ולא היו בכלל צרי העין שכל מגמת פניהם היא לאסוף ולכנוס. אם כך ברור מדוע כל שלוש מיני צרעת אלו לא נטהרים כי אם על ידי כהן.

"והתגלז" (ויקרא י"ג ל)

לפי המסורה האות ג' במילה "והתגלח" גדולה יותר משאר האותיות, ג' רבתי, ומרמזת על שלוש מצוות שנדחות משום מצות הגילוח: איסור גילוח הזקן, ואפילו שהוא כהן, ואפילו שהוא נזיר. (משך חכמה)

הגיגים מפרקי אבות – פרק ב' (מאוצרינו הישן)

"דע מזה לבעלה במוך עין רואה ואוון שובעית וכל מעשיך בספר זכתבים" (א)

מבאר ה"כתב סופר" שכל הדברים המנויים במשנה זו הם דברים שאין לאדם שליטה עליהם, הם בבחינת "למעלה ממך", העין - רואה גם בניגוד רצונו של האדם, האוון - מסוגלת לשמוע נגד רצון האדם וגם זה ש"כל מעשיך בספר זכתבים" הוא לא ברצונך ומעל לשליטתך.

"יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ" (ב)

גם בשעה שאדם עוסק בדרך ארץ, במסחר, במשא ומתן, יפה לו שיזכור את התורה ואת מצוותיה: "לא תנונו", "לא תשקר", "אִיפָה וְאִיפָה" (דברי אמת) ומצד שני: גם למדן ובן תורה צריך שיהיה בעל דרך ארץ. (רבי שלמה הלוי)

"מרבבה זכסים מרבבה דאגה" (ז)

הדברים פשוטים: "מי שיש לן מנה רוצה מאתים", אבל לאחר שכבר יש בידו מאתים רוצה הוא ארבע מאות, וכן הלאה, שכן "אין אדם מת וחצי תאותו בידו". ממילא יוצא, ככל שאדם מרבבה זכסים כן מתרבים גם הנכסים ה"חסרים" לו, כביכול, לפי דרישותיו החדשות, וכן גם מתרבה הדאגה שבלבו, שעדיין לא השיגם. (נודע ביהודה)

"איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם" (י)

על כך אומר רבי אליעזר: "עין טובה", רבי יהושע אומר: "חבר טוב", רבי יוסי אומר: "שכן טוב", ואילו על השאלה השנייה, "איזו היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם", משיב כל אחד בהיפוכה של התשובה הקודמת: "עין רעה", "חבר רע", "שכן רע", ורק רבי שמעון אומר על הדרך הטובה: "הרואה את הנולד", ואילו על הדרך הרעה הוא אומר: "הלווה ואינו משלם" מפני מה אינו נוהג גם הוא כחבריו ואינו אומר כדרך הרעה את ההפך ממה שאמר בדרך הטובה: "שאינו רואה את הנולד"? אך לאמיתו של דבר מתכוון גם רבי שמעון לומר בשאלה השנייה את היפוכו של הדבר שאמר בשאלה הראשונה, אלא שהוא מראה זאת כמשל: היפוכו של "הרואה את הנולד" הוא "הלווה ואינו משלם", אדם הלווה מלכתחילה במחשבה שלא לשלם, ואינו רואה מראש את התוצאות, ואינו יודע מראש כי **מכסף כזה, שבא שלא ביושר, עדיין לא נתברך שום אדם.** (רבי)

החלה ההרשמה למחזור החדש של הקורס ללימוד טעמי המקרא והפטרה

בנוסח יהדות מרוקו-ספרד. שיפתח, בע"ה, ביב' אייר תש"ע (26/04/10).

השיעורים יתקיימו בימי שני בערב בשעות 18:00-19:00 בבית הכנסת "אהל יצחק"

רחוב אברבנאל 48 קרית הרצוג בני ברק. לפרטים: בן חמו יוסף 052-3268315

* הקורס מיועד למבוגרים וילדים. * הלימוד הוא ללא תשלום. * מספר המקומות מוגבל.

לרפואת כל חולי עם ישראל ובכללם:

משה טויטו בר אמתר

הרה"ג מרדכי צמח אליהו בר מזל טוב שליט"א

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו יום שישי 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב